

Medzinárodná konferencia

„Katolícka cirkev a ľudské práva“

Konferencia biskupov Slovenska. Bratislava 4. marca 2014

V Bratislave sa 4. marca tohto roku konala už tretia zo série medzinárodných konferencií, ktoré organizuje každoročne Konferencia biskupov Slovenska a pozýva na ne renomovaných prednášajúcich z vatikánskych dikastérií, zahraničných univerzít či iných inštitúcií, aby so slovenskými odborníkmi diskutovali o aktuálnych spoločenských problémoch, ku ktorým má čo povedať kresťanské učenie.

Prvá konferencia vo februári 2012 sa niesla v duchu témy „Výzvy novej kultúry“, pričom sa zameriavala najmä na využívanie moderných komunikačných prostriedkov pri uskutočňovaní novej evanjelizácie v dnešnom kultúrnom kontexte. Druhá konferencia v apríli 2013, s názvom „Pochopiť ľudskú dôstojnosť“, bola venovaná v súčasnosti často diskutovaným témam súvisiacim s chápaním „rodu“ a „rodovej rovnosti“ z pohľadu Katolíckej cirkvi. Téma tohoročnej konferencie bola „Katolícka cirkev a ľudské práva“.

Vyššie stovku účastníkov konferencie v úvode pozdravil apoštolský nuncius na Slovensku Mons. Mario Giordana. Zdôraznil, že ľudské práva je ťažké ukotviť, ak nechápeme človeka ako stvoreného na Boží obraz a podobu, lebo od toho sa odvíja neodňateľná ľudská dôstojnosť. V dôsledku nej patria každému človeku isté základné práva, ktoré musia byť chránené pred každým druhom odmietnutia a pošliapania, lebo sú vnútorne a intímne spojené s tajomstvom ľudskej prirodzenosti.

V mene Konferencie biskupov Slovenska privítal prítomných jej predseda, arcibiskup Stanislav Zvolenský. Pripomenul, že kresťania boli v dejinách vždy významnými ľudskoprávnymi aktivistami a kresťanstvo „zásadným spôsobom prispelo ku zrušeniu otroctva a zrovnoprávneniu muža a ženy“. Zdôraznil, že hoci od prijatia *Všeobecnej deklarácie ľudských práv* (10. decembra 1948) uplynulo viac ako 60 rokov, „dodržiavanie ľudských práv vo svete stále nie je samozrejmosťou“. Súčasný stav interpretácie základných ľudských práv je podľa neho poznačený dvoma faktormi: popieraním ľudskej dôstojnosti a ideologizáciou ľudských práv. To predstavuje pre Cirkev výzvu, aby nielen upozorňovala na porušovanie ľudskej dôstojnosti, ale vyvíjala aj aktívne úsilie na jej obranu.

Kľúčovým rečníkom konferencie bol predseda Pápežskej rady pre spravodlivosť a pokoj, ghanský kardinál Peter Turkson. Vo svojej prednáške sa zamerail najmä na právo na slobodu vierovyznania. Podľa neho je toto právo v mnohých častiach sveta porušované, pričom najviac ho ohrozuje „agresívny sekularizmus“, avšak aj niektorí „náboženskí fundamentalisti“. Poukázal na to, že toto právo zahŕňa slobodu zmeniť vierovyznanie a slobodne vyznávať svoje náboženstvo alebo vieru – tak súkromne, ako aj na verejnosti. Toto právo je neoddeliteľné od slobody myslenia a svedomia. Učenie Katolíckej cirkvi o dôstojnosti človeka, ktorá je základom predovšetkým práva na život – od počatia po prirodzenú smrť – ako

prvého z ľudských práv a zároveň podmienky pre všetky ostatné práva, jej prisudzuje prorockú úlohu v úsilí o uskutočňovanie ľudských práv. Kardinál Turkson tiež uviedol, že pri príležitosti 60. výročia vyhlásenia *Všeobecnej deklarácie ľudských práv* Svätá stolica upozornila na nebezpečnosť ideológií, ktoré sa pokúšajú prepísať ľudské práva alebo vytvoriť nové. Cirkev je vážne znepokojená bojom za „nové“ ľudské práva, ako sú napríklad „reprodukčné práva“, ktoré len zakrývajú tragédiu potratu, alebo „právo na eutanáziu“, teda asistovanú samovraždu. Kardinál Turkson tiež zdôraznil, že pokus „kategorizovať“ ľudí prejavujúcich sa homosexuálnym správaním v rámci ochrany ľudských práv do zvláštnej skupiny presahuje ochranu, ktorá je v deklarácii ľudských práv garantovaná všetkým ľuďom.

Na konferencii vystúpil aj Dr. Martin Kugler, vedúci Inštitútu na monitorovanie netolerancie a diskriminácie kresťanov v Európe (Observatory on Intolerance and Discrimination against Christians in Europa, Viedeň), ktorý poukázal na konkrétne prípady diskriminačného prístupu spoločnosti alebo zákonov ku kresťanom. Počas šiestich rokov svojej existencie inštitút zdokumentoval viac ako tisíc takýchto prípadov, zaznamenal nenávistné trestné činy a incidenty, negatívne stereotypy a zákonné obmedzenia dotýkajúce sa kresťanov. Jeho výskum sa stal zdrojom znepokojujúcich informácií vzhľadom na toleranciu a slobodu náboženstva v Európe pre mnohých odborníkov na ľudské práva.

Na miesto ľudských práv a agendy LGBTI v právnom systéme OSN sa zamerala profesorka Jane Adolphe (Ave Maria School of Law, Naples, Florida, USA). Poukázala na snahy reinterpretovať existujúce medzinárodne platné ľudské práva v duchu rodovej ideológie a upozornila na to, že diskusia o týchto „nových“ právach sa zvyčajne nakoniec stočí na právo homosexuálnych partnerov na manželstvo a adopciu. Predstavila stručne kľúčové dokumenty Cirkvi týkajúce sa rodiny a jej práv, ako aj antropológiu manželstva a rodiny, ktorá je základom platných medzinárodných zákonov. Po stručnom priblížení súčasných diskusií o rode naznačila, aký postoj má Cirkev a kresťania zaujať k tejto problematike.

V závere vystúpil JUDr. Anton Chromík, ktorý zastupuje Alianciu za rodinu. Hovoril o súčasnom stave náboženskej slobody v Slovenskej republike a o výzvach v tejto oblasti. Osobitnú pozornosť venoval parciálnym zmluvám medzi Svätou stolicou a Slovenskou republikou, ktoré sa týkajú výchovy a vzdelávania, ako aj výhrady vo svedomí. Ocenil vypracovanie návrhu stratégie ľudských práv na podnet Ministerstva zahraničných vecí SR, ako aj úsilie o zakotvenie definície manželstva ako jedinečného zväzku muža a ženy do Ústavy SR.

Konferencia mala veľký ohlas nielen medzi odborníkmi, ale aj vo verejnosti, a preto všetky spomenuté príspevky budú v dohľadnom čase publikované v zborníku, ktorý vydá Spolok svätého Vojtecha.

Ing. Mária Spišiaková, PhD.
Teologická fakulta Trnavskej univerzity
Kostolná 1, P. O. Box 173
814 99 Bratislava
e-mail: maria.spisiakova@truni.sk